

Ferran Requejo (Barcelona, 1951) és catedràtic de Ciència Política en la Universitat Pompeu Fabra i especialista en l'estudi del federalisme.

—Els juristes sacralitzen la Constitució del 1978 quan es parla de drets històrics. És legítim, però, retrocedir fins abans del 1714 per reclamar-los?

—Hi ha una lògica present en molts juristes que dona l'única força legítima als textos legals i fa net amb tot el que hi havia abans de la Constitució. Però hi ha també una lògica històrica i política que mira si els drets individuals i col·lectius d'una col·lectivitat nacional estan reflectits correctament en els textos legals, i defensa que cal adaptar els textos a la realitat i no a l'inrevés.

—Els territoris que formaven la Corona d'Aragó es podrien acollir a la Disposició addicional primera de la Constitució pels drets històrics?

—Jurídicament hi ha arguments a favor i en contra. La Constitució espanyola, a més, va complicar el tema perquè va incloure uns drets històrics en el seu text, sense aclarir del tot qui eren els subjectes d'aquests drets. De fet, es tracta d'un tema de llibertats col·lectives no solucionat que és perfectament legítim que les nacions minoritàries plantegin.

—Per què la Constitució reconeix els drets històrics dels bascos i navarresos i, en canvi, a Catalunya ni tan sols es van reclamar el 1978?

—Històricament, als bascos els van reconèixer drets col·lectius perquè en determinades guerres del segle XVIII van estar en el costat guanyador, mentre que els catalans van estar al costat perdedor. Durant l'elaboració de la Constitució els bascos van mantenir una posició que els ha donat avantatges i que, paradoxalment, a Catalunya es veia "poc moderna", és a dir, que anava en contra dels processos de modernització i d'integració a Europa. Això, en la pràctica, ha tingut conseqüències negatives per a Catalunya.

—Per què en l'Estatut del 1979, a diferència del d'Aragó del 1982, no es van incloure els drets històrics?

—L'Estatut del 1979 es va fer d'una manera molt ràpida. Sortíem d'una situació de dictadura en un context encara presidit per amenaces de cops

“Sacralitzar la Constitució és un greu error polític i una injustícia moral”

d'estat per militars franquistes, i les elits polítiques antifranquistes no tenien experiència de govern. Sacralitzar productes sorgits d'aquell context, com la Constitució del 1978, és un greu error polític i una injustícia moral.

—Va ser un error, doncs, no incloure els drets històrics en l'Estatut com van fer els aragonesos?

—L'error més gran va ser no plantejar d'una manera col·lectiva i forta el tema d'un bon finançament i d'un reconeixement de Catalunya com a col·lectivitat nacional diferenciada. Catalunya ha estat una comunitat hipotecada per culpa d'això.

—L'Estatut del 32 o la recuperació de la Generalitat republicana serveixen per reclamar els drets històrics?

—Es un punt de referència important. Fins i tot encara es pot anar més enrere i esmentar els anys de la Mancomunitat. Hi ha hagut moments en què l'expressió col·lectiva de Catalunya per un autogovern i per un reconeixement com una societat diferenciada de la resta de l'estat ha estat constant. Ara bé, des d'un

punt de vista tècnic, en conjunt no crec que sigui recomanable utilitzar l'Estatut de l'època republicana.

—La Constitució s'hauria d'adaptar per encabir-hi els drets històrics?

—La Constitució és un text bastant ambigu: depèn de la interpretació que es vulgui fer. Però per solucionar el tema irresolt del pluralisme nacional de l'estat, s'haurien d'introduir reformes constitucionals profundes en el Títol preliminar, en el Títol VIII, en la composició del Tribunal Constitucional, en l'estructura del poder judicial i en el sistema de finançament.

—La solució definitiva, doncs, ha de venir a força de voluntat política?

—Al final, les coses en política si es volen fer, es fan. I si un text legal és un obstacle, cal canviar-lo. Això és una carrera de fons. La reforma actual de l'Estatut l'hem de veure com un moment més, com va ser-ho el de la Mancomunitat i el dels estatuts del 1932 i del 1979.

Xevi Camprubí